

TANTÁRGYI ADATLAP

Bevezetés a Fenntartható Fejlődési Célok (SDGs) kérdéskörébe

BMEGT42VVV1000-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Bevezetés a Fenntartható Fejlődési Célok (SDGs) kérdéskörébe

Azonosító

BMEGT42VVV1000-00

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés

(minőségértékelés)

típusa

félévközi

érdemjegy

Kreditszám

3

Tantárgyfelelős

Neve

Beosztása

Email címe

Szalmáné Dr. Csete Mária habilitált egyetemi docens csete.maria@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2024.05.29.) az 580439/11/2024 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2024.05.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatót az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése által a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendhez tartozó 17 Fenntartható Fejlődési Céllal, melyek jobb jövőt kínálnak bolygónk egészségének és emberek milliárdjainak világszerte. A célok cselekvésre szólítják fel mind a fejlődő, mind a fejlett országokat, hogy véget vessenek a szegénységnek, kezeljék az egyenlőtlenségeket és megbirkózzanak a klímaváltozással. A célok nem csak a szegénység alapvető okaival foglalkoznak, hanem a gazdasági növekedés és jólét fokozásával, továbbá az emberek egészségügyi, oktatási és szociális szükségleteivel miközben a környezetvédelemre is koncentrálnak.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. A hallgató ismeri az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlődési Céljait (SDG-eket), tisztában van azok főbb témakörével és dimenzióival;
2. tisztában van a bolygóhatárokkal és azok hatásaival a növekedésre;
3. ismeri a nemek közötti egyenlőség, a tisztességes munka és az oktatáshoz kapcsolódó főbb kérdésköröket;
4. ismeri a jó egészséghez és jólét eléréséhez kapcsolódó kihívásokat és lehetőségeket;
5. ismeri a fenntartható város és urbanizáció folyamatait, illetve a városi ellenállóképesség lehetőségeit;
6. ismeri az éghajlatváltozással és annak következményeinek enyhítésével és megelőzésével kapcsolatos alapvető tudományos konszenzusokat, tárgyalássorozatokat és szakpolitikákat;
7. ismeri a biológiai sokféleséget érintő veszélyeket és az azok enyhítésére és megelőzésére irányuló szakpolitikákat, intézkedéseket;
8. ismeri a vállalkozások és a körforgásos gazdaság szimbiózisának alapjait;
9. tisztában van az elszámoltatható és inkluzív intézmények és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos jogszabályok, szakpolitikák előmozdításának fontosságával;
10. ismeri az egyének szerepét a Fenntartható Fejlődési Célok megvalósításában.

Képesség

1. A hallgató képes azonosítani az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljait (SDG-k) és azok főbb dimenzióit;
2. képes felismerni a bolygó és annak eltartási határait és ennek hatásait a fenntartható fejlődésre és növekedésre;
3. képes értelmezni az egyes SDG-k hatásait a társadalomra és azok egyes tagjaira, valamint az azokban rejlő lehetőségeket és korlátokat;
4. képes értően átlátni az SDG-khez kapcsolódó szakpolitikákat, valamint alkalmazni tudja az éghajlatváltozás következményeinek enyhítéséhez és megelőzéséhez szükséges eszközöket, ismereteket.

Attitűd

1. A hallgató együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgatótársaival;
2. folyamatosan figyelemmel kíséri az éghajlatváltozással kapcsolatos dialógust és érdeklődési körét folyamatos tanulással is bővíti;
3. törekszik az éghajlatváltozás és annak következményei mint komplex rendszer megértésére;
4. törekszik a társadalmi jólét és a környezetvédelem minőségét maximalizáló döntések előtérbe helyezésére.

Önállóság és felelősség

1. A hallgató önállóan követi az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljainak alakulását és a szakpolitikákban bekövetkező változását;
2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket;
3. felelősséget vállal a munkájával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartásáért.

Oktatásmódszertan

Előadások, problémafelvetések, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata.

Tanulástámogató anyagok

- Glied, Viktor – Pánovics, Attila (2022): Fenntartható fejlődés és környezetpolitika a 21. században – Egy paradigmaváltás küszöbén. Pécs, Kontraszt Plusz Kft., 177 p. ISBN: 9786158182249
- Kóródi Mária (szerk.) (2007): Remény a fennmaradásra – Fenntartható-e a fejlődés? Kossuth Kiadó Zrt.
- Kóródi Mária (szerk.) (2009): Az erőszak kultúrája – Fenntartható-e a fejlődés. Pallas Páholy Kulturális és Kiadói Kft.
- Thomas Homer-Dixon (2013): Környezet, szűkösség, erőszak. Typotex Kiadó, Budapest.
- Kiss, Ferenc; Szabó, Árpád: Környezet-tudomány-történet Nyíregyháza, Magyarország : Bessenyei Könyvkiadó (2005) , 247 p. ISBN: 9637336214
<https://kornyezet.nye.hu/kornyezet/sites/www.nye.hu.kornyezet/files/TUDOM%20C3%81NY-%20C3%89S%20K%20C3%96RNYEZET>
- Kiss Ferenc, Vallner Judit: Környezettudományi alapismeretek pp. 403-480. In: Hadházy, Tibor; Erlichné, Bogdán Katalin; Hargitainé, Tóth Ágnes; Kiss, Ferenc; Nyilas, Károly; Simkovic, Attiláné; Vallner, Judit - Iszaj, Ferenc (szerk.) Természetudományi alapismeretek : matematika, fizika, kémia, antropológia, környezettudomány Nyíregyháza, Magyarország : Bessenyei Könyvkiadó, (2020) p. 480
<https://kornyezet.nye.hu/kornyezet/sites/www.nye.hu.kornyezet/files/KORNYEZET%20ES%20EMBER.pdf>
- Paul Hawken [2019]: Visszafordítható. 100 hatékony megoldás a klímakatasztrófa megállításához. HVG Könyvek, Budapest.

- Paul Hawken [2022]: Regeneráció. A klímakatasztrófa elkerülése társadalmunk és élővilágunk megújításával egy generáció alatt. HVG Könyvek, Budapest.
- Ernst Schumacher [1991]: A kicsi szép , Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- Tomas Sedlacek [2012]: A jó és a rossz közgazdaságtana. A Gilgames-eposztól a Wall Streetig. HVG, Bp.
- World Economic Forum (2023): Global Gender Gap Report 2022, https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf
- <http://ffcelok.hu/celok/nemek-kozotti-egyenloseg/>
- Commission of the European Communities, (2001). Promoting a European framework for corporate social responsibility. Green paper, Brussels.
- Kotler, p. and Lee, N. (2007): Corporate Social Responsibility Doing the Most Good for Your Company and Your Cause, John Wiley & Sons
- Barna Orsolya; Szalmáné Csete Mária: Zöld készségek a felsőoktatásban. EDUCATIO 30 : 4 pp. 682-693. , 12 p. (2021)
- Barna Orsolya; Szalmáné Csete Mária: Integrating Sustainable Competences and Green Skills in the Hungarian Environmental Engineering Education. In: Järvinen, Hannu-Matti; Silvestre, Santiago; Llorens, Ariadna; Nagy, Balázs (szerk.) SEFI 2022 50th Annual Conference of The European Society for Engineering Education Proceedings: Towards a new future in engineering education, new scenarios that European alliances of tech universities open up. Barcelona, Spanyolország : Universitat Politècnica de Catalunya (2022) pp. 93-100. , 8 p.
- Brundiers, K., Barth, M., Cebrián, G. et al. Key competencies in sustainability in higher education—toward an agreed-upon reference framework. *Sustain Sci* 16, 13–29 (2021). <https://doi.org/10.1007/s11625-020-00838-2>
- CEGLÉDI TÍMEA: UGRÓDESZKÁN: <https://mek.oszk.hu/18900/18942/18942.pdf>
- Andrea Óhidy: Oktatási expanzió és társadalmi egyenlőtlenség – aktuális tendenciák a németországi felsőoktatásban https://www.researchgate.net/publication/344379174_Oktatasi_expanzio_es_tarsadalmi_egyenlotlenség_-_aktualis_tendenciak_a_nemetorszagban
- Fónai Mihály: A térbeli mobilitás mintázatai joghallgatók körében https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/egyeb/mjsz/201801/3_fonaimihaly.pdf
- Boncz Imre Lampek Kinga Pusztafalvi Henriette (szerk): KÉZIKÖNYV AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSHEZ, 2022. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, ISBN: 978-963-626-047-7 Letölthető: <https://www.etk.pte.hu/public/upload/files/efop343/KezikonyvAzEgeszegfejleszteshhez2022net.pdf>
- Erich Fromm [1994]: Birtokolni vagy létezni? Egy új társadalom alapvetése. Akadémia Kiadó, Bp.
- Tim Kasser [2005]: Az anyagiasság súlyos ára , Ursus Libris, Budapest.
- Scitowsky Tibor [1990]: Az örömtelen gazdaság, KJK, Budapest.
- Németh, Kornél (2021): A körforgásos gazdaság alapjai, Veszprém, Pannon Egyetemi Kiadó, ISBN:978-963-396-189-6 (2021), 151 p. https://konyvtar.uni-pannon.hu/images/docman-files/efop343/e-jegyzetek/Nemeth_Kornel_A_korforgasos_gazdasag_alapjai.pdf
- Németh, Kornél; Bai, Attila ; Dobosi, Eszter ; Gabnai, Zoltán ; Péter, Erzsébet (202+): Körforgásos gazdasági modell alapú városkonceptió, különös tekintettel a kis- és középvárosokra, TÉR ÉS TÁRSADALOM 37 : 2 pp. 62-81., 20 p. <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/3445>
- Somogyi Z. (2016): A hazai erdők szénlekötése. Soproni Egyetem Erdészeti tudományos Intézet. URL: <http://klima.erti.hu/home/a-hazai-erdok-szenleketese/>
- Somogyi Z. (2016): Erdők és üvegház gázok. Soproni Egyetem Erdészeti tudományos Intézet. URL: <http://klima.erti.hu/home/erdok-es-uveghaz-gazok/>
- European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Towards an EU research and innovation policy agenda for nature-based solutions & re-naturing cities – Final report of the Horizon 2020 expert group on 'Nature-based solutions and re-naturing cities' – (full version), Publications Office, 2015, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/479582>
- United Nations Environment Programme (2021). Smart, Sustainable and Resilient Cities: The Power of Nature-Based Solutions - A Working Paper for the G20. <https://wedocs.unep.org/20.500.11822/36586>
- Öllős Géza: Víz tisztítás - üzemeltetés, Egri Nyomda Kft., 1998, ISBN 963 9060 23 2
- Környezetvédelmi Tudástár, Ivóvíztisztítás és víztisztaságvédelem, 2013, ISBN: 978-615-5044-93-9, <https://tudastar.mk.uni-pannon.hu/anyagok/26-Ivoviztisztitas.pdf>
- Berta, Renáta ; Adamcsik, Orsolya ; Galambos, Ildikó ; Kovács, Nikolett ; Maász, Gábor ; Zrínyi, Zita ; Tombácz, Etelka: Mit is iszunk? Mikroműanyag-problémák, jelenlegi helyzet, Budapest, Magyarország : Akadémiai Kiadó (2022), DOI ISBN: 9789634548508
- Vörösmarty Gy.: Fenntarthatóság és környezeti szempontok a beszerzésben. Vállalatgazdasági Tudományos és Oktatási Alapítvány, Budapest, 2020. ISBN: 978-615-01-0364-8 <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/6213/1/VorosmartyFenntarthatobeszerzes.pdf>
- Jefimovaité, L., Vienažindienė, M.: Modeling the implementation of green logistics principles: theoretical aspect. *Public Security and Public Order* (26), 2021. pp. 93-107. <https://ojs.mruni.eu/ojs/vsvt/article/view/6534>
- CriticEl Monográfia sorozat 7. Sorozatszerkesztő: Földessy János, Elektronikai hulladékok előkészítése a stratégiai elemek visszanyerése érdekében. monografia_7.pdf (uni-miskolc.hu)
- Nagy Sándor: Városi bányászat: fókuszban az elektronikai hulladékok. BKL, 2022.
- Bándi Gyula: Környezetvédelem, fenntartható fejlődés és integráció, In: Halustyiik Anna - Klicsu László (szerk.): Cooperatrici Veritatis - Ünnepi kötet Tertszyánszkiné Vasadi Éva 80. születésnapja alkalmából, Publisher, Pázmány Press, Budapest, 2015, 49-70. o. https://jak.ppke.hu/storage/tinyemce/uploads/VasadiEva_80_unnepi_kotet.pdf?u=1bXjpl/
- Daniel Quinn [1993, 1999]: Izmael. Föld Napja Alapítvány, Budapest.
- Peter Wohlleben [2018]: A természet rejtett hálózata. Park Kiadó, Budapest.
- Peter Wohlleben [2022]: A fák titkos élete. Park Kiadó, Budapest.
- Tóth Gergely [2016]: Gazdasággép – A fenntartható fejlődés közgazdaságtanának kettős története. L'Harmattan Kiadó – KÖVET, Budapest.
- Interaktív infografika: a klímátárgyalások ötven éve | Európai Parlament (europa.eu)
- Európai zöld megállapodás (europa.eu)
- Irány az 55%! – Az uniós zöld átállási terv - Consilium (europa.eu)
- Az igazságos átmenet mechanizmus (europa.eu)
- Youth for just transition toolkit_0.pdf (europa.eu)
- What is the European Year of Youth? | European Youth Portal (europa.eu)

- UNEP (2020) The Little Book of Green Nudges (link: <https://www.unep.org/explore-topics/education-environment/what-we-do/little-book-green-nudges>)
- ISSUE ERASMUS+ projekt keretében elkészült anyagok (link: <https://uni-bge.hu/hu/issue>)

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2 pontban megfogalmazott kompetenciák felméréseinek módja a félév közben elsajátított kompetenciák félév végi ellenőrzése összegző tanulmányi teljesítményértékeléssel (1 zárthelyi dolgozat).

Teljesítményértékelési módszerek

A szorgalmi időszak során végzett teljesítményértékelések részletes leírása: Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy tudás és képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja egy online zárthelyi dolgozat formájában. A zárthelyi dolgozat az elsajátított ismeretek felmérésére és azok alkalmazására fókuszál, így a probléma felismerést és -megoldást helyezi a középpontba. Az értékelés alapjául szolgáló tananyagrészt és a zárthelyi dolgozat időpontját a tantárgy előadója határozza meg.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 100
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

-

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	85-89
Jó	73-84
Közepes	65-72
Elégéséges	50-64
Elégtelen	0-49

Javítás és pótlás

1) A hatályos TVSz értelmében az összegző tanulmányi teljesítményértékelés pótolható. 2) Az összegző tanulmányi teljesítményértékelés első alkalommal a pótlási időszakban díjmentesen pótolható, javítható. Javítás esetén az új eredmény a régit minden esetben felülírja. 3) Amennyiben az 1) pont szerinti pótlással sem tud a hallgató elégtelentől különböző érdemjegyet szerezni, úgy – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – második alkalommal ismételt kísérletet tehet az eredményes teljesítésre.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel kontakt tanórákon	28
felkészülés kontakt tanórákra	22
felkészülés teljesítményértékelésre	10
kijelölt írásos anyag önálló elsajátítása	30
összesen	90

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2024. 05.06-án. Érvényes 2024.05.06-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint.

- 1 A fenntartható fejlődés dilemma
- 2 Az egyetlen Föld? A véges Föld
- 3 Bolygóhatárok
- 4 Esetek a nemek közötti egyenlőség kérdésre
- 5 Tisztességes munkahelyteremtés
- 6 Fenntarthatósági kompetenciák a modern felsőoktatásban
- 7 Egyenlőtlenségek és minőség a felsőoktatásban
- 8 Az egészség társadalmi, kulturális és környezeti meghatározottsága
- 9 Pénz és boldogság, egyenlőtlenség
- 10 Körforgásos gazdaság a városokban, körforgásos városmodell
- 11 Körforgásos gazdaság, kapcsolódó EU-s szabályozások-támogatások-politikák
- 12 Erdőalapú gazdaság szerepe a klímaváltozás mérséklésében
- 13 A zöldfelület és a természetalapú megoldások jelentősége, szerepe a klímaváltozás mérséklésében és az adaptációban
- 14 Vízkészítés és víztisztítás megoldásai – a víz körforgása
- 15 Szárazföldi ökoszisztémák védelme, a biodiverzitás megőrzése
- 16 Zöld logisztika
- 17 Ipari és elektronikai hulladékok a körforgásos gazdaságban
- 18 A fenntarthatóság fogalmának jogi megközelítése
- 19 Biomókus: Miből meríthetünk reményt és hogyan lehetünk pozitív „bolygóhősök”?
- 20 A fiatalok szerepe a zöld átmenet megvalósításában
- 21 Mit tehet a fenntarthatóságért egy egyetemista?

További oktatók

Dr. Buzási Attila egyetemi docens / assistant professor buzasi.attila@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Környezetgazdaságtan és Fenntartható Fejlődés Tanszék vezetője hagyja jóvá.